

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1929, Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Ο
ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΓΡΗΣ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

Πειραιάς, Μάρτιος 2013

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN
ECONOMIC AND BUSINESS STRATEGY

THE ECONOMIC CRISIS IN 1929 , THE TODAY'S
CRISIS AND THEIR IMPACT IN THE
ECONOMIC AND SOCIAL LIFE

By
ATHANASIOS TSAGRIS

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Arts in Economic and Business Strategy

Piraeus, Greece , March 2013

*Στην Οικογένειά μου
και στην αγαπημένη μου Γιαγιά*

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία αποτελεί το τελευταίο κεφάλαιο των σπουδών μου στο Μεταπτυχιακό Τμήμα στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική του Πανεπιστημίου Πειραιώς ,που εκπονήθηκε υπό την επίβλεψη της κυρίας Κλαίρης Οικονομίδου την οποία ευχαριστώ θερμά για την συνδρομή της. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για τους συνεχόμενους κόπους, για την στήριξή τους και για τα εφόδια που μου έχουν αμέριστα προσφέρει όλα αυτά τα χρόνια με σκοπό την κοινωνική καταξίωση και διεύρυνση των μορφωτικών και γνωστικών μου αντικειμένων. Τέλος ευχαριστώ όλους αυτούς, φίλους και όχι μόνο, που με βοήθησαν είτε μέσω ευχάριστων είτε μέσω δυσάρεστων καταστάσεων και συνθηκών να διαμορφώσω τον χαρακτήρα μου και την προσωπική μου αντίληψη για όλα αυτά που απασχολούν εμένα και την κοινωνία μας.

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1929, Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Σημαντικοί Όροι: Οικονομική Κρίση, Χρέος, Ύφεση, Χρηματιστήριο, Δάνεια , Τράπεζες, Ανεργία, Μνημόνιο, Φτώχεια, Κοινωνικές- Πολιτικές Συνέπειες, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Δ.Ν.Τ), Ευρωζώνη.

Περίληψη

Θέμα της παρακάτω διπλωματικής εργασίας είναι η οικονομική κρίση , τα αίτια και οι συνέπειες της. Αντικείμενο έρευνας αποτέλεσε εκτός από την οικονομική κρίση της εποχής μας και η κρίση του 1929 . Μελετώνται επίσης οι συγκυρίες τα πρόσωπα και οι πολιτικές καταστάσεις που επικρατούσαν τότε και τώρα συμβάλλοντας στο ξέσπασμα αυτού του οικονομικού φαινομένου, αλλά και η πορεία της Ευρωπαϊκής Ηπείρου από το τέλος ου Α Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ξεσπάσματος της κρίσης του 2008. Εκτενέστατη αναφορά γίνεται επίσης στην Ελλάδα μέσα από κάποιες σύντομες ιστορικές αναδρομές όπου ερευνούνται σε βάθος τα συσσωρευμένα λάθη πολιτικών και πρακτικών που άφησαν το στίγμα τους μέσα στις δεκαετίες, καταγγέλλοντας τις παράλληλα εκ του αποτελέσματος τους για το καθεστώς της εξάρτησης και της ανέχειας που επέβαλαν στην χώρα. Όλη η έρευνα μου πλαισιώνεται με πίνακες και οικονομικά – αριθμητικά στοιχεία , γεγονός που θεωρώ καθιστά την ανάγνωση πιο τεκμηριωμένη και πιο μεθοδική για τον ενδιαφερόμενο ώστε να βγάλει και τα δικά του συμπεράσματα.

THE ECONOMIC CRISIS IN 1929 , THE TODAY'S CRISIS AND THEIR IMPACT IN THE ECONOMIC AND SOCIAL LIFE

Keywords: Economic Crisis, Debt, Recession, Stock, Loans, Banks, Unemployment, Memorandum, Poverty, Social- Political consequences, International Monetary Fund (I.M.F) , Eurozone

Abstract

The theme of the following thesis is the economic crisis, its' causes and its' consequences . Except for the nowadays' economic crisis there is a research about the 1929's crisis. They are also studied the circumstances , the politics and the political situations, then and now , which have contributed to the outbreak of this economic phenomenon . Furthermore we observe the route and the evolution of the European continent by the end of the First World War until the founding of the European union and till the outbreak of the crisis in 2008. Extensive reference is also made in Greece through some brief historical references where is explored in depth the accumulated errors , mainly concerning policies and practices that have left their mark through the decades, as also the status of dependency and poverty that they have imposed with their effects. All my research is surrounded by tables and financial-arithmetical figures , which in my opinion makes the reading more informed and more methodical for the reader in order to make his own conclusions.

Περιεχόμενα

Περίληψη

Abstract

Κατάλογος Πινάκων

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Γενική Εισαγωγή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η Οικονομική Κρίση του 1929

Εισαγωγή	1
1.1 Παράγοντες Πρόκλησης της Κρίσης του 1929	2
1.2 Πως οδηγηθήκαμε στην Κρίση	4
1.3 Ημερολόγιο Κρίσης	5
1.4 Διεθνής Κρίση	6
1.5 Κοινωνικές Επιπτώσεις	8
1.6 Παρέμβαση Η.Π.Α για αντιμετώπιση της Κρίσης	9
1.7 Η Κρίση στην Ελλάδα	10
1.8.1 Κοινωνικές Πολιτικές Συνέπειες	19
1.8.2 Συμπέρασμα	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΡΙΣΗ

2.1 Η Αρχή της Κρίσης	25
2.2 Η Άλλη Άποψη	28

2.3 Η Εξέλιξη της Κρίσης	30
2.4 Η Κρίση στην Ευρωζώνη	30
2.5 Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	32
2.6 Εμπειρικά Στοιχεία	39
2.7 Οι Επιπτώσεις της Κρίσης Παγκοσμίως	43
2.8 Συμπέρασμα	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

3.1 Οι Ρίζες του Προβλήματος	45
3.2 Η Οικονομική Κρίση στην Ελλάδα	50
3.3 Τα Αίτια..	53
3.4 Η Προσφυγή στον Μηχανισμό Στήριξης	55
3.5 Το Μνημόνιο	60
3.5.1 Πρώτο Μνημόνιο	60
3.5.2 Μεσοπρόθεσμο	61
3.5.3 Δεύτερο Μνημόνιο	62
3.5.4 Μνημόνιο Νο.3	64
3.6 Ο Κοινωνικός Αντίκτυπος	65
3.7 Η Ανεργία στην Ευρώπη	66
3.8 Ελλάδα και Ανεργία	70
3.9 Συμπεράσματα	75

Βιβλιογραφία

Κατάλογος Πινάκων

1. Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	8
2. Εισαγωγές-Εξαγωγές Ελλάδα	21
3. Ποσοστό Ανεργίας στην Ελλάδα	22
4. Μέγεθος Κεφαλαιαγορών 1990-2009 ως ποσοστό του ΑΕΠ	32
5. Δανειοδοτήσεις ΔΝΤ 2008-2011	37
6. Ευρωζώνη : Ποσοστά Ανεργίας 2001-2012	39
7. Τιμές Αύξησης Αριθμού Δημ. Υπαλλήλων	48
8. Τα Ποσά των Πακέτων Στήριξης	51
9. Βοήθεια Προς την Ελλάδα από την Ε.Ε	52
10. Εξέλιξη Ελληνικού Χρέους & Ελλειμμάτων	53
11. Ρυθμός Ανάπτυξης Ελληνικής Οικονομίας	54
12. Τιμές Ελλείμματος Εμπορικού Ισοζυγίου	55
13. Εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους και Νέος Δανεισμός 2000-2009	56
14. Η εξέλιξη των Βασικών Δημοσιονομικών μεγεθών (2006-2009)	57
15. Ευρωζώνη : Ποσοστά Ανεργίας 2001-2012	67
16. Ποσοστό Ανεργίας (Ιανουάριος 2010- Δεκέμβριος 2011)	71
17. Η απασχόληση στην Ευρώπη ανά φύλο και ηλικία	72

Κατάλογος Διαγραμμάτων

1. Δημόσιες Δαπάνες-Τακτικά Έσοδα	16
2. ΑΕΠ (σε τιμές \$ 2000)	39
3. Κ.Κ ΑΕΠ (σε τιμές \$)	40
4. Ρευστότητα Χρήματος (M2) σαν % του ΑΕΠ	40
5.Εμπόριο (% του ΑΕΠ)	41
6.Κεντρικό Χρέος, συνολικό (% του ΑΕΠ)	42
7.Δημόσιο χρέος της Ελλάδας και της Ευρωζώνης ως Ποσοστό % του ΑΕΠ	49

Γενική Εισαγωγή

Στις σελίδες τις παρακάτω εργασίας παρουσιάζεται η Κρίση του 1929 όπως και το ξέσπασμα και οι συνέπειες της σημερινής οικονομικής κρίσης. Η περιήγησή μας ξεκινάει από μία σύντομη ιστορική αναδρομή στο παρελθόν και τις συνθήκες που ευνόησαν την δημιουργία της τραγικής οικονομικής κατάστασης του 1929 σε διεθνές επίπεδο αλλά και τις επιπτώσεις αυτής στον Ελλαδικό χώρο. Παράλληλα εξετάζονται οι προεκτάσεις της στους υπό ανάπτυξη παραγωγικούς τομείς αλλά και στην καθημερινότητα των πολιτών. Επίσης αναδεικνύονται οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν για την επαναφορά της οικονομίας στα προηγούμενα επίπεδα αποσκοπώντας πάντα βέβαια σε μία νέα ανοδική πορεία.

Κλείνοντας το κεφάλαιο του 1929 περνάμε στο σήμερα και στην Κρίση που διανύουμε στις μέρες μας με σημείο αναφοράς το 2008. Όπως και πριν έτσι και σε αυτή την περίοδο μελετούμε τα αίτια της κρίσεως και τις τραγικές συνέπειες της παγκοσμίως. Μελετώνται επίσης οι προεκτάσεις της σε όλους τους τομείς όπως και η πολυδιάσταση των απόψεων οι οποίες στηρίζονται και διαγραμματικά με την παρουσίαση κάποιων εμπειρικών στοιχείων που δείχνουν την εξέλιξη των βασικών οικονομικών δεικτών. Τέλος αναδεικνύεται το πρόβλημα της Ελλάδος, όπου μέσα

από μια ιστορική περιήγηση και την ανάδειξη παλαιών και νέων πολιτικών παρατηρούμε την πραγματική έκταση του προβλήματος και τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες του στην καθημερινότητα μας.